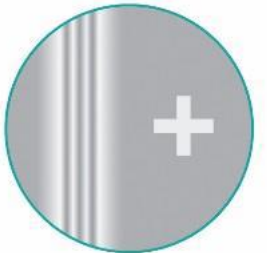

Varför behövs en specialistutbildning för röntgensjuksköterskor

Vetenskapliga rådet, Svensk förening för röntgensjuksköterskor

Mars 2018

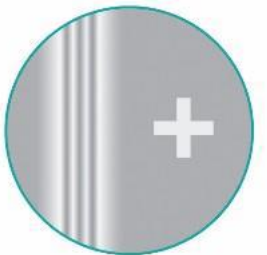

Svensk förening för
RÖNTGENSJUKSKÖTERSKOR

Radiografi

- Röntgensjuksköterskans huvudområde är tvärvetenskapligt
  - Medicin
  - Strålning och fysik
  - Omvårdnad
  - Bild- och funktionsmedicin

(Kompetensbeskrivning för röntgensjuksköterskor, 2012)

Svensk förening för
RÖNTGENSJUKSKÖTERSKOR

Högteknologisk kontext

- Snabb teknisk utveckling med avancerad utrustning.
- Ökade krav på strålsäkerhet och patientsäkerhet.
- Komplexa anamneser och behov hos patienterna.
- Alltmer komplexa undersökningar.
- Krav på personcentrerad vård.
- Specialistkompetens är avgörande för att vården ska bibehålla en hög kvalitet och på ett adekvat sätt möta behoven bland befolkningen och i den kliniska verksamheten.

Omvärldsanalys

Radiography 23 (2017) 292–297

Contents lists available at [ScienceDirect](#)

Radiography

journal homepage: www.elsevier.com/locate/radi

Trends that have influenced the Swedish radiography profession over the last four decades

B.T. Andersson ^{a,*}, S.M. Lundgren ^b, M. Lundén ^b

^a Department of Health Sciences, Faculty of Medicine, Lund University, Lund, Sweden

^b Institute of Health and Care Sciences, Sahlgrenska Academy at University of Gothenburg, Gothenburg, Sweden

Radiography 23 (2017) 314–320

Contents lists available at [ScienceDirect](#)

Radiography

journal homepage: www.elsevier.com/locate/radi

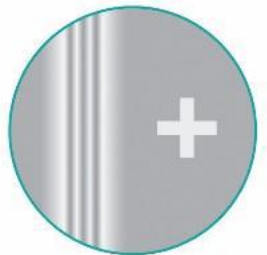
Plausible scenarios for the radiography profession in Sweden in 2025

B. Björkman ^{a,*}, K. Fridell ^b, P. Tavakol Olofsson ^c

^a Jönköping University, School of Health and Welfare, Department of Natural Science and Biomedicine, P.O. Box 1026, 551 11 Jönköping, Sweden

^b Karolinska Institutet, Clinical Science, Intervention and Technology 171 77 Stockholm, Sweden

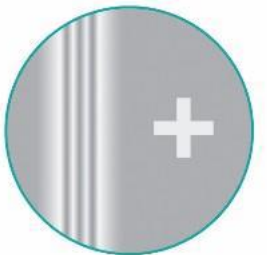
^c Vårdförbundet Box 3260, 103 65 Stockholm, Sweden

Svensk förening för
RÖNTGENSJKSKÖTERSKOR

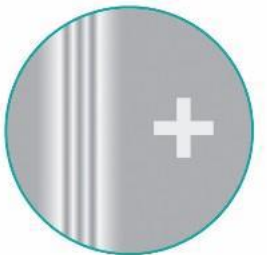
Kunskapsutveckling

- Specialiströntgensjuksköterskeutbildning leder till fördjupade kunskaper på avancerad nivå och skapar ökade förutsättningar för implementering av evidensbaserad vård.
- Fördjupade kunskaper stärker ytterligare röntgensjuksköterskans möjligheter att följa kunskapsutvecklingen nationellt och internationellt och ligga i forskningsfronten.

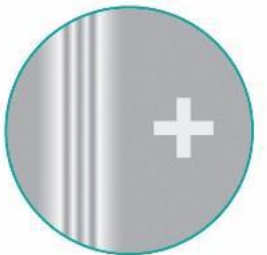
Spetskompetens

- Specialistutbildade röntgensjuksköterskor är en förutsättning.
- I verksamheterna finns behov av spetskompetens inom olika områden på grund av avancerad teknologisk utveckling, utökade och mer komplexa patientbehov.
- Specialistområden kräver specialistutbildade röntgensjuksköterskor.
- Viktigt att säkra försörjningen av specialiströntgensjuksköterskor inom diagnostisk radiologisk verksamhet för att erbjuda patientsäker vård av hög kvalitet.

Strålsäkerhet

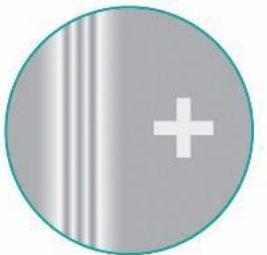
- Specialistkompetens krävs avseende strålsäkerhet, stråldos, bildkvalitet samt patient- och personalsäkerhet.
- Avancerad och högteknologisk utveckling innebär ett ökat ansvar för röntgensjuksköterskan och ställer höga krav på kunskap och kompetens.

Patientsäkerhet

Specialistutbildning krävs för att :

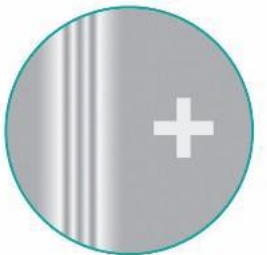
- multisjuka och välinformerade patienter förutsätter att arbetet bedrivs utifrån en personcentrerad vård.
- arbetet innefattar planering, genomförande och utvärdering av avancerade undersökningar och behandlingar för att garantera patientsäkerhet.
- avancerade bildgivande morfologiska och funktionella undersökningar har blivit allt vanligare.
- röntgensjuksköterskan arbetar självständigt och har ett utökat ansvar för bedömning och berättigande av undersökningar och behandlingar.

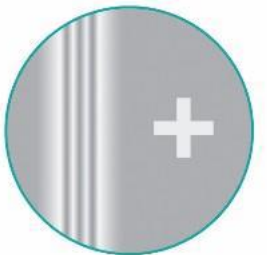
Ökad kvalitet

- Specialistutbildning bidrar till en vård med ökad kvalitet.
- Genom att säkra försörjningen av specialiströntgensjuksköterskor inom den diagnostiskt radiologiska verksamheten ökar möjligheterna att på ett adekvat sätt möta behoven hos befolkningen.

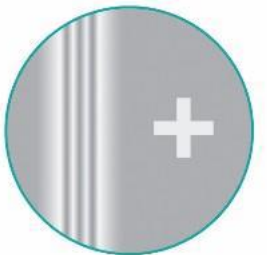
Professionsutveckling

- Specialistutbildning utvecklar kunskapsområdet och skapar adekvat grund för forskning och utveckling inom det egna huvudområdet, radiografi.
- Röntgensjuksköterske yrket är ett bristyrke som behöver stärkas och det innebär att möjligheterna till forskning och utveckling behöver förbättras.
- Specialistutbildning behövs för att skapa intresse för rekrytering och karriärvägar.
- I förlängningen ökar intresset för yrket och utbildningen.

Professionsutveckling

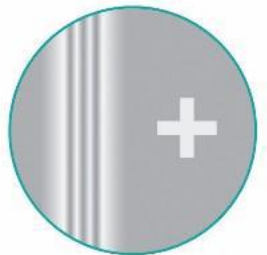
- I Sverige är det legitimerade röntgensjuksköterskor som ansvarar för och genomför de allra flesta medicinska exponeringarna inom hälso- och sjukvården.
- Röntgensjuksköterskan har således ett stort ansvar, såväl för patient- som personalsäkerheten samt för utvecklingen inom kunskapsområdet.

Varför akademi?

Specialistutbildade röntgensjuksköterskor är viktiga för att:

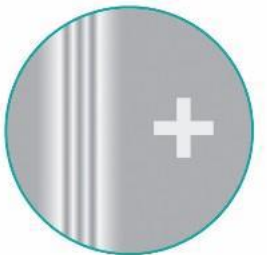
- utveckla kunskapsområdet radiografi
- professionen och kunskapsområdet ska ligga i forskningsfronten
- skapa förutsättning för patientnära forskning
- utöka samarbetet mellan den akademiska och den kliniska verksamheten
- stärka samverkan mellan olika verksamheter och bidrar till att säkra kompetensförsörjningen både i klinisk verksamhet och vid universitet

Varför akademi?

Den akademiska kompetensnivån innebär en fördjupad förmåga att ta till sig ny kunskap.

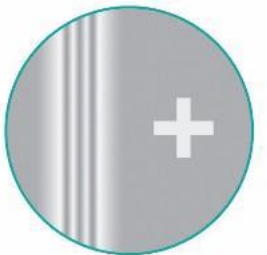
- Specialistkompetens innebär en tydlig fördjupning på avancerad nivå inom ett avgränsat område.
- Specialistexamen ska möjliggöra olika inriktningar inom huvudområdet radiografi.
- Interprofessionellt teamarbete i en högteknologisk kontext förutsätter fördjupad kompetens för ett patientsäkert och personcentrerat omhändertagande.

Varför akademi?

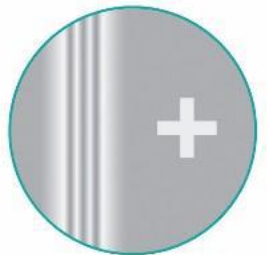
Specialistutbildning ska regleras i syfte att upprätthålla nivån och säkerställa kvalitet genom nationell kvalitetsgranskning enligt UKÄ.

- Direkt kontakt med vetenskapliga rön.
- Ger högskolepoäng.
- Högskolepoäng kan användas för fortsatta studier inom universitet/högskola.
- Tidsbegränsad specialistutbildning.
- Examinator kommer från universitet/högskola.
- Examinatorn är oberoende av arbetsgivaren.

Varför akademi?

- En specialistutbildning går vidare på djupet i kunskapsområdet och akademisk fördjupning kan enbart erbjudas av universitet och högskolor.
- Innehållet i en specialistutbildning ska följa kunskapsutvecklingen i forskningen och det blir möjligt när utbildningen är förlagd till universitet och högskolor och kan därmed vara i takt med utvecklingen i den kliniska verksamheten.

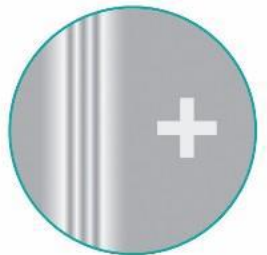

Negativa effekter

Risker med internutbildning:

- platsspecifik
- saknar kvalitetssäkring
- ger inte formell kompetens
- kan inte tillgodoräknas vid fortsatta universitetsstudier

Utbildningen kan inte användas i en reglerad specialistutbildning och är inte normgivande eller kvalitetssäkrad.

Varför vi inte är nöjda med enbart magister/master

Leder inte automatiskt till specialistkompetens

Generell examen

Utbildning ofta på bredden och inte på djupet

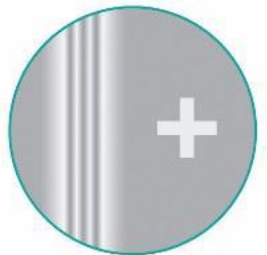
- Exempel: 7,5 hp DT + 7,5 hp MRI + 7,5 hp Interventioner

Krav på progression saknas

Yrkesspecifik karriärutveckling saknas

- Oförutsägelse när och var kurserna erbjuds innebär lång tid att uppnå examen.

Inte efterfrågad av verksamheten

Förutsättningar för akademi

Nationellt finns ett utvecklat samarbete mellan lärosätena och goda förutsättningar att erbjuda kurser inom ett specialistutbildningsprogram.

Den akademiska kompetensen inom skilda specialistområden kan på så sätt hämtas från olika lärosäten och därmed utnyttjas effektivt.

Det ökade samarbetet över professionsgränserna kräver att röntgensjuksköterskan breddar och fördjupar sin kompetens.

